

ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ

24

ПІДПРИЄМСТВ МОЛОЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

С.М. Ніколаснко

Національний університет харчових технологій

Одним з показників, за яким можна досліджувати розвиток галузі та підприємств є чистий дохід від реалізації товарів, робіт послуг. Дослідження динаміки чистого доходу харчової промисловості, дозволило відмітити, що протягом 2009-2013 років чистий дохід виріс на 66053,4 млн. грн. (на 34,8 %) і в 2013 році цей показник склав 255662,8 млн. грн. Доцільно також дослідити динаміку чистого доходу по напрямкам виробничої діяльності.

Величину чистого доходу необхідно аналізувати паралельно із вивченням його розподілу в молочній галузі за регіонами України. За даними 2013 року найбільша питома вага в структурі чистого доходу припадає на Київську область (17,7%). Протягом 5 років дане значення збільшилось на 2,5 в.п. і в 2012 році складало 18,7%. Друге місце припадає на Полтавську область (17,0%). Протягом періоду, це значення виросло на 12,2 в.п. Питома вага чистого доходу Вінницької області складала 10,3 %, і зростання питомої ваги склало 3,2 в.п. Відповідно в цих областях зафіксовано найбільше зростання в грошовому виразі. Так чистий дохід по Київській області в 2012 році досягнув величини 6147,0 млн.грн. Збільшення склало 3099,1 млн.грн. (значення зросло в 2 рази). В 2,5 разів зросло значення чистого доходу в Вінницькій області, де значення показника підвищилось на 2142,7 млн.грн (значення складає 3560,4 млн грн.). В 2,4 рази зросла величина чистого доходу підприємств молочної промисловості по Полтавській області (на 3466,4 млн. грн. – більше, ніж в 2 рази). Значення цього показника в даному регіоні складає 5918,8 млн. грн., на противагу 2452,4 млн. грн. в 2009 році.

Але в окремих регіонах спостерігалось скорочення даного показника. Такими регіонами є Волинська, Житомирська, Одеській та інших областях. Найбільше скорочення чистого доходу спостерігається по Волинській області (228,2 млн. грн.). В цьому регіоні у 2013 році значення даного показника складає 203,3 млн. грн. В результаті вивчення структури чистого доходу по регіонам було встановлено, що його питома вага по Волинській області втратила 1,6 в.п (скоротилася з 2,2 % до 0,6 %). Значне скорочення відзначається також і в Житомирській області (на 238,2 млн. грн.), при цьому скорочення склало 15,2 %. Питома вага чистого доходу Житомирської області відмічається на рівні 4,5 %, а в 2009 році це значення складало 9,0 %. Значне скорочення відмічається по Одеській області (на 253,5 млн. грн.). Тут значення чистого доходу скоротилося в 2,1 рази (з 475,8 до 222,3 млн.грн.). В структурі розподілу питомої ваги значення по даному регіону скоротилося на 1,8 в.п. (з 2,4 % до 0,6 %). На всі інші області України припадає в середньому від 2,5 до 4,8 %. Значення менші за 1% припадають на Закарпатську, Івано-Франківську, Кіровоградську, Луганську та Чернівецьку області [1].

Вивчення величини та розподілу чистого доходу підприємств молочної промисловості України передбачає його дослідження у залежності із діяльністю окремих підприємств. Базою дослідження були обрані 20 підприємств молочної промисловості, що є лідерами за кількістю переробленого молока, є потужними, ефективними та прибутковими, що можуть входити до складу об'єднань підприємств так і функціонувати самостійно.

В молочної промисловості України багато підприємств входять в певні об'єднання. Зокрема «Молочний Альянс» об'єднує в собі ПАТ Пирятинський сирзавод, ПАТ Баштанський сирзавод, ПАТ Городенківський сирзавод, ПАТ «Золотоніський маслоробний комбінат», ПАТ «Яготинський маслозавод», філія ПАТ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей», ПАТ «Варвмаслосирзавод», ПАТ «Новоархангельський сирзавод», ПрАТ «Тростянецький молочний завод» (Вінницька область), ТОВ «Еталонмолпродукт» (Київ), ПрАТ «Надія» (Київська область) та інші.

Флагманом молочної промисловості України можна справедливо вважати ПАТ «Яготинський маслозавод», який входить до об'єднання «Молочний Альянс». До складу цього об'єднання входить 10 виробничих підприємств, шість з яких спеціалізуються на виробництві твердих сирів і 2 збутових підприємств, що виключно займаються збутом продукції виробленої підприємствами об'єднання.

Дослідження результатів роботи підприємства передбачає вивчення його виробничо-маркетингової діяльності. Протягом 2009-2013 років по всім основним товарним позиціям відбулося збільшення виробництва в натуральному вираженні. Основними видами продукції даного підприємства, питома вага яких більше 5%, є масло фасоване різної жирності, молока питне, ряжанка та інші. Так виробництво масла фасованого жирністю 82,5 % в 2010 році збільшилося в порівнянні із 2009 роком на 32,3 % (на 190,5 т) в натуральній та на 99,5% в грошовій формі. Питома вага даного виду продукції в загальному обсязі виробництва збільшилося майже вдвічі. Виробництво масла фасованого жирністю 69,2 % протягом 2009-2010 років зросло на 43,4 % (247,5 т) в натуральному та на 97,4% в грошовому виразі. В структурі продукції, що виробляється, випуск даної продукції коливається в межах 6-7 %. Наступним видом продукції, що заслуговує уваги є молоко питне. Протягом 2011-2012 року виробництво молока 2,6% (950 гр пет/плівка) збільшилося на 18,9% (2283,6 т) в натуральному виразі та на 19,1% у вартісному. Випуск даного виду продукції в загальному випуску продукції складає 23-24%. Виробництво закваски 2,5% (450гр пет/пляшка) в 2012 році в порівнянні із 2011 роком збільшилося на 26,3 % (на 654,7 т) в натуральному та на 42,8 % в грошовому виразі. Випуск даного виду продукції в загальному випуску продукції складає біля 5%. Виробництво молока 2,6 % (920 гр пет/пляшка) збільшилася на 3385,2 т (72,3 %) в натуральному виразі (на 74,8% - в вартісному). Питома вага даної продукції в загальному обсязі збільшився на 3,75 %, в 2012 році складає 13,44 % [1].

ПАТ "Яготинський маслозавод" в структурі чистого доходу молочної промисловості посилило свої позиції на 1,35 в.п. і в 2013 році значення досягло величини 2,72 %. По Київській області величина даного показника в 2013 році 15,36 %, що на 6,33 в.п більше в порівнянні із 2009 роком. Слід зазначити, що значення чистого доходу в 2013 році складає 944,3 млн.грн., що в 3,4 в.п. перевищує дане значення 2009 року.

Таким чином, аналіз показників виробничо-господарської діяльності ПАТ "Яготинський маслозавод" дозволив визначити його місце в структурі чистого доходу підприємств молочної промисловості.